

**SÕMERU RAAMATUKOGU KOOS
LEPNA HARURAAMATUKOGUGA
2023. AASTA TEGEVUSE ARUANNE**

Sisukord

Sissejuhatus	4
1 Põhilised tegevussuunad	4
2 Juhtimine	5
2.1 Raamatukogude võrgu struktuur ja nõukogud:	5
2.2 Eelarve	5
2.3 Projektid.....	6
2.4 Personali koosseis, juhtimine ja areng	6
2.4.1 Ülevaade täienduskoolitusest	6
2.4.2 Raamatukogutöötajate avalikud esinemised	7
2.4.3 Erialahariduse omandamine	7
2.4.4 Töötajate tunnustamine	7
2.5 Raamatukogu haldusjuhtimine	7
2.5.1 Juurdepääs liikumispuudega inimesele	7
2.6 Raamatukogu arendustegevused infotehnoloogia valdkonnas.....	8
3. Kogud komplekteerimine ja töötlemine	8
4. Lugejateenindus ja raamatukoguteenused.....	10
4.1 Avaliku teabe kättesaadavaks tegemine	11
4.2 Raamatukogu kasutamine ja teenused.....	11
4.3 RVL teenindus.....	13
4.4 Laste- ja noorteteenindus	13
4.4.1 Laste-ja noortekirjanduse komplekteerimine	13
4.4.2 Laste-ja noorte raamatukogu kasutamine.....	14
4.4.3 Laste-ja noorteteenindus, s.h lugemisharjumuste kujundamine ja arendamine	14
4.4.4 Laste- ja noorteüritused	15
4.5 Erivajadustega sihtrühmade teenused	15
4.6 Raamatukogu kui kohalikku pärandit jäädvustav, elukestvat õpet toetav ja vabaaja võimalusi pakkuv kultuurikeskkond	16
4.6.1 kohalikul tasandil	16
4.6.2 riiklikul tasandil.....	17
4.6.3 rahvusvahelisel tasandil.....	17
4.7 Raamatukogu koolituskeskusena kasutajatele	17
4.8 Raamatukoguteenuse turundus ja väljaanded.....	17
4.9 Andmebaasid.....	18

5. 2024. aasta tegevused	18
LISA 1. Personali koolitus	19
LISA 2. Raamatukogutöötajate avalikud esinemised.....	19
LISA 3. Raamatukogude ehitamine, renoveerimine, remondid.....	19
LISA 4. Laste ja noorteüritused	19

Sissejuhatus

Tabel 1

Omaavalitsus	Elanike arv (01.12.22)	Raamatukogusid kokku	Harukogude arv	Teeninduspunktide arv
Rakvere vald	4631	2	1	2

Üldkasutatavate raamatukogude arv: Põhikogu, haruraamatukogud arv ja teeninduspunktide arv

1 Põhilised tegevussuunad

2023.aasta kevadel viidi Lääne-Virumaa kõigis raamatukogudes üheaegselt läbi lugejauuring, eesmärgiga saada lugejatelt tagasisidet raamatukogude hetkeolukorra kohta. Kõige lähemaks ehk koduraamatukoguks märkis Sõmeru raamatukogu 47 ja Lepna haruraamatukogu 21 vastajat. Teeninduskvaliteeti hinnati väga kõrgeks, koduraamatukoguga seoses peeti olulisemaks raamatute laenutamist, suhtlemist raamatukoguhoidjaga, hubasust ja mugavust raamatukogus. Positiivsed tulemused andsid ka meile endile innustust oma tööd veelgi paremini teha.

Aprillikuus täitus raamatukogude ammune unistus – valmis Rakvere valla raamatukogude ühine koduleht. Vallas on kolm omanäolist raamatukogu, mis pakuvad oma kasutajatele erinevaid teenuseid ja lugemisvara, kuid on ka palju ühist, mis kõik sai kodulehele kokku pandud.

Raamatukogudel täitus üks aasta liitumisest üle-eestilise laenusplatvormiga Minu Raamatukogu (MIRKO).

Lepna haruraamatukogu teeninduspiirkonnas peatati seoses kooli struktuurimuudatusega Lasila Põhikooli teeninduspunkti töö, mis mõjutas negatiivselt laste laenutuste arvu.

30.jaanuaril tähistasime esimest korda riiklikus tähtpäevade kalendris eesti kirjanduse päeva, Sõmeru raamatukogus tähistasime seda koos Sõmeru Põhikooli noortega. Alates hommikust toimusid teistmoodi kirjandustunnid 7.- 9.klassi õpilastele. Koostasini viktoriini eesti kirjandusest, parimatele jagasime auhindu.

Sõmeru raamatukogu osales Maal Elamise päeval: külas oli lastekirjanik Kristina Ruder, toimus kustutatud raamatute laat „Raamat tasuta kaasa!“.

Oma uusi raamatuid esitlesid Sõmerul Märt Treier, Piret Saul-Gorodilov ja Virve Saar.

2 Juhtimine

2.1 Raamatukogude võrgu struktuur ja nõukogud:

Raamatukogude struktuuris muudatusi ei toimunud, jätkati 2018.aastal loodud struktuuri alusel, kuhu kuuluvad Sõmeru raamatukogu koos Lepna haruraamatukoguga. Juhenddokumentideks on 12.09.2018 uuendatud ja Rakvere Vallavolikogu poolt kinnitatud „Sõmeru raamatukogu põhimäärus“, 17.10.2018 vastu võetud „Rakvere valla raamatukogude kasutamise eeskiri“ ja „Rakvere valla raamatukogude töökorralduse reeglid“.

Raamatukogul on neljaliikmeline nõukogu, mida juhib Kaili Õunapuu-Seidelberg.

Raamatukogude tööd juhib igapäevaselt Sõmeru raamatukogu direktor. Mõlemad raamatukogud töötavad täistööajaga: Sõmeru raamatukogu on avatud aastaringselt tööpäevadel 10.00-18.00, Lepna haruraamatukogu tööpäevadel ETNR 10.00-18.00, K 12.00-19.00. Kuna Rakvere Vallavalitsus töötab suveperioodil kella 8.00- 16.00, katsetasime ka raamatukogudes samal ajagraafikul töötamist. Et lugejate paremaks teenindamiseks on Sõmeru raamatukogul olemas nii raamatukapp kui ka tagastuskast, Lepna haruraamatukogul tagastuskast, siis tundus, et lugejatele sobis selline suvine graafik.

Mõlemad raamatukogud asuvad hästi ligipääsetavates kohtades, tagatud on maakonnasisene transpordiühendus eri piirkondade vahel.

Lepna haruraamatukogu pakub kord kuus laenutusteenust Veltsi Lasteaed-Algkoolis. Seoses Lasila põhikooli struktuurimuudatustega peatati sealse laenutuspunkti töö. Alates 2024.aasta sügisest suletakse ka Veltsi Algkool, siis jääb ära ka laenutustegevus Veltsis.

Sõmeru raamatukogu pakkus raamatukohvri teenust Ubja Külakeskuses, kuid kuna raamatute soovijaid oli niivõrd vähe, siis 2024.aasta alguses lõpetame teenuse. Vajadusel edastavad soovijad oma tellimuse raamatukogule ja külakeskuse juhataja viib raamatud lugejale kohale.

2.2 Eelarve

Tabel 2

Põhieelarve	Seisuga 31.12.22. €	Seisuga 31.12.23 €	Muutus %
Eelarve kokku	71 054	72 193	+ 1,6%
Personalikulu	35 337	37 634	+ 6,5%
Komplekteerimiskulu	16 879	17 665	+ 4,7%
sh KOV-lt	8 167	8 285	+ 1,4%
sh riigilt	8 712	9 380	+ 7,7%
Infotehnoloogiakulu	480	3 083	+ 542%
Täienduskoolituskulu	156	63	- 147%
Üritustele/näitustele	210	523	+ 149%

2.3 Projektid

Tabel 3 (täielik loetelu)

Projektid, toetused (Kellelt saadud?)	Periood	Eraldatud summa	Projekti üldmaksumus
-	-	-	-

2.4 Personali koosseis, juhtimine ja areng

Personali koosseisus muudatusi ei toimunud: Sõmeru raamatukogus töötab üks inimene, täiskohaga raamatukogu direktor ja Lepna haruraamatukogus täiskohaga raamatukoguhoidja.

2.4.1 Ülevaade täienduskoolitusest.

Tabel 4

Teema	Korraldaja	Tundide arv	Osalejate arv
Erialased täienduskoolitused			
Raamatukogu digiriigi nõustajana.	Trinidad Wieseman	32	2
LVKRRK korraldatud erialased täienduskoolitused	LVKRRK		
Kokkuvõtte raamatukogude aasta tegevustest. Oslo raamatukogud./T.Kriisa/. Moe raamatukogu, piirkonna ja piiritustööstuse ajalugu. /S.Võsa/	LVKRRK	3	1
Teenusedisain ja lugejauuring./Mari Arnover/	LVKRRK	6	1
Krimikirjanduse trendid ja paremik. /Jaan Martinson/	LVKRRK	2	1
Sissejuhatus Vikipeediasse. /Pille Priks/	LVKRRK	2	2
Maakonna lugejauuringu tulemused ja järeldused./Mari Arnover/. 21.sajandi raamatukogu ja seaduse uuendamine./Kaili Õunapuu-Seidelberg/	LVKRRK	2	1

Muud koolitused			

Veebikeskkonnas toimunud täiendkoolitus „Raamatukogu digiriigi nõustajana.“ teemad olid aktuaalsed ja igapäevatöös vajalikud lugejate nõustamisel ning enda harimisel. Sobis, et koolitustel sai osaleda raamatukogust lahkumata.

LISA 1

2.4.2 Raamatukogutöötajate avalikud esinemised:

Avalikke esinemisi ei toimunud.

LISA 2

2.4.3 Erialahariduse omandamine.

Sõmeru raamatukogu direktor Ene Tamm omab erialast kõrgharidust. Lepna haruraamatukogu töötajal on raamatukoguhoidja III kutsevalifikatsioon.

2.4.4 Töötajate tunnustamine.

Aruandeaastal raamatukogude töötajaid ei tunnustatud.

2.5 Raamatukogu haldusjuhtimine.

Raamatukogude haldusjuhtimises muudatusi ei toimunud ja remondivajadus raamatukogudes hetkel puudub.

Sõmeru raamatukogu koos Lepna haruraamatukoguga kuuluvad Rakvere valla haldusalasse. Sõmeru raamatukogu asub Rakvere valla keskusehoones, samas majas asuvad vallavalitsus, klubi, päevakeskus, tegutsevad isetegevusringid. Maja valmis 2010.aastal. Raamatukogul on avarad ja valgusküllased ruumid, mis võimaldab korraldada erinevaid näitusi ja üritusi.

Lepna haruraamatukogu asub praegustes ruumides 2020.aastast. Raamatukogu on kortermaja esimesel korrusel ja kasulikku põrandapinda on 245 m², juurdepääs on tagatud kahelt poolt maja (eraldi kaldteega juurdepääs liikumispuudega külastajatele). Ruumid annavad suurepärase võimaluse kogukonnakeskusena tegutsemiseks.

LISA 3

2.5.1 Juurdepääs liikumispuudega inimesele.

Juurdepääs võimalik	Sõmeru raamatukogus on tagatud liikumispuudega lugejate juurdepääs raamatukokku, hoones puuduvad trepid ja avarates ruumides on võimalik liikuda ratastooliga.
---------------------	--

	Lepna haruraamatukogu asub kortermaja esimesel korrusel, maja tagant on kaldteega juurdepääs liikumispuudega külastajatele.
Juurdepääs võimalik osaliselt	-
Juurdepääs puudub	-

2.6 Raamatukogu arendustegevused infotehnoloogia valdkonnas

Sõmeru raamatukogu ruumides on Wi-Fi leviala, alates 2023.aasta suvest saavad nüüd ka Lepna haruraamatukogu külastajad kasutada avalikku Wi-Fi-t.

Raamatukogudes on külastajate kasutuses kokku 3 arvutit. Sõmerul 2 ja Lepnal 1. Kõik arvutid on vanemad kui viis aastat.

3. Kogud komplekteerimine ja töötlemine

3.1 komplekteerimise põhimõtted ja uuendused (sh e-teavikud)

2023.aasta lõpul oli Sõmeru raamatukogu ja Lepna haruraamatukogu fondides kokku 30 783 raamatut: Sõmeru raamatukogus 16 782 ja Lepna haruraamatukogus 14 001 eksemplari. Aasta jooksul lisandus 859 raamatut (Sõmeru – 512, Lepna – 347), millest 729 (85%) moodustas ilu- ja lastekirjandus. Annetuste osakaal kogude juurdekasvust oli 1,3%.

Raamatukogude fondide komplekteerimine toimub Lääne-Virumaa Keskraamatukogu kaudu, nii Sõmeru kui Lepna haruraamatukogu komplekteerivad vajalikud teavikud endale eraldi.

Komplekteerimiskuludeks eraldati 2023.aastal raamatukogudele kokku 17 665.-€, sellest raamatutele 14 080.-€. Riiklik dotatsioon moodustas sellest 9 380.-€ ja KOV toetus 4 700.-€.

Komplekteeritavatest teostest moodustab põhiosa ilukirjandus, väga nõutud on ajaviitekirjandus, tõlkekirjanduse osas eelistatakse armastus- ja kriminaalromaane. Et lugeja eelistab siiski eesti kirjandust, näitab ka enim laenutatud raamatute edetabel. Kindlate sihtgruppide jaoks tellime ka paremiku psühholoogilisest, pedagoogilisest, ajaloolisest ja reisikirjandusest.

Enim laenutatud raamatud Sõmeru raamatukogus:

Epner, Eero	Lembit Ulfsak.
Tinnuri, Urve	Nagu lainevahust tõusnud.
Ernits, Marje	Kauge lähedus.
Julge, Siiri	Igatsus.
Tuule,Eet	Üksainus isiklik elu.

Enim laenutatud raamatud Lepna haruraamatukogus:

North, Alex	Sosinamees.
Aav, Tõnu	Aplaus teile.
Laaneots, Annela	Minu Setomaa : külatüdrukust kuningriigi peaks.
Vähi, Peeter	Siberisse, vabatahtlikult.
Filatjev, Pavel	ZOV : vene dessantväelase pihtimus.

Lugejarühmadest on endiselt suurimad laenutajad tööelised lugejad – kokku laenutusi 6089 (Sõmerul -3545, Lepnal – 2544), järgnevad pensionärid - 4605 laenutust (Sõmerul – 3712, Lepnal -893).

Raamatute ringlus oli raamatukogudel järgmine:

	2022	2023
- Sõmeru raamatukogu	0,8	0,8
- Lepna haruraamatukogu	0,4	0,3

E-raamatuid ei komplekteeritud.

3.1.1 Raamatu komplekteerimine (trükis + e-raamat)

3.1.2 Perioodika komplekteerimine.

2023.aastal telliti raamatukogudesse perioodikat kokku 3585.-€ väärtuses, Sõmeru raamatukokku 2356.-€ ja Lepna haruraamatukokku 1229.-€. Raamatukogudes laenutatakse koju nii ajakirju kui ka ajalehti, laenutusaeg on 7 päeva. Laenutusi oli kokku 2722 (Sõmerul 1829 laenutust, Lepnal 893 laenutust). Ajakirju säilitatakse kaks aastat.

Kultuuriperioodikat telliti kokku summas 284,44 €. Sõmerul 164,80 € väärtuses (Looming, Loomingu Raamatukogu, Sirp, Õpetajate Leht, Hea Laps, Täheke). Lepna haruraamatukogu kultuuriperioodika summa oli 119,64 € (Hea Laps, Täheke, Loomingu Raamatukogu, Raamatukogu).

Perioodikat kustutati aruandeaastal kokku 51 eksemplari (Sõmerul 25, Lepnal 26).

Sõmeru raamatukogus enim laenutatud ajakirjad:

- Kroonika
- Naisteleht
- Eesti Ajalugu
- Imeline Ajalugu
- Eesti Naine

- Maakodu

Ajalehed:

- Õhtuleht
- Eesti Ekspress
- Virumaa Teataja
- Maaleht

Lepna haruraamatukogus enim laenutatud perioodika:

- Kroonika
- Maakodu
- Ottobre
- Burda
- Pere ja Kodu

3.1.3 Auviste komplekteerimine

Auviseid on raamatukogudes kokku 210, sellest Sõmeru raamatukogus 101 ja Lepna harukogus 109. Aruandeaastal auviseid juurde ei komplekteeritud, kuna vastav nõudlus puudub. Vajadusel kasutame RVL teenust.

3.2 inventuurid, mahakandmised

Aasta jooksul kustutati aegunud ja lagunenuid raamatuid kokku 1025 eksemplari summas 6053.22, sellest Sõmeru raamatukogus 661 summas 4317.92 ja Lepna haruraamatukogus 364 summas 1735.30. (3,3% fondist)

Perioodikat (ajalehed, ajakirjad) kustutati kokku 51 eksemplari.

4. Lugejateenindus ja raamatukoguteenused

Sõmeru raamatukogu teeninduspiirkonna elanike arv oli 2023.aastal 2938, neist 18,3% olid raamatukogus lugejad, Lepna piirkonna elanike arv 1693 ning neist lugejaid 9%.

Raamatukogudes on külastajatele tagatud kõik põhiteenused: raamatute ja perioodika kojulaenus ja kohalkasutus, teavikute reserveerimine ning järjekorda panemine, RVL, lugemisnõustamine, kasutuskoolitused, interneti ja arvuti kasutamine, koduteenindus. Sõmeru raamatukogu pakub ka Cleveron raamatukapi teenust. Mõlemil raamatukogul on raamatute tagastuskastid, Sõmerul suur maapinnal seisev ja Lepnal seinale kinnitatud.

Sõmeru raamatukogu ja Lepna haruraamatukogu on ühinenud üle-eestilise laenusplatvormiga Minu Raamatukogu (MIRKO).

Tasulise teenusena pakume printimis- ja paljundusteenust (vastavalt kinnitatud hinnakirjale).

2023.aasta kevadel viidi Lääne-Virumaa kõigis raamatukogudes üheaegselt läbi lugejauuring. Eesmärk oli saada lugejatelt tagasisidet raamatukogude hetkeolukorra kohta ja nende vaates parendada vastavalt teenuseid.

Küsimusele „Milliseid raamatukogusid külastad?“ sai märkida mitu raamatukogu. Sõmeru raamatukogu märkis ära 70 vastajat ja Lepna haruraamatukogu 31. Peale Lääne-Virumaa Keskraamatukogu oli vastajate poolt nimetatud enim külastatud raamatukogu Sõmeru. Kõige lähemaks ehk koduraamatukoguks märkis Sõmeru raamatukogu 47 ja Lepna haruraamatukogu 21.

Teeninduskvaliteeti hinnati raamatukogudes väga kõrgeks, toodi välja asjatundlikku ja sõbralikku teenindust. Koduraamatukoguga seoses peeti olulisemaks raamatute laenutamist, suhtlemist raamatukoguhoidjaga, hubasust ja mugavust raamatukogus.

Jäädi rahule raamatute valikuga raamatukogudes, vaid kolm vastajat soovis leida enam erialakirjandust. Erialakirjandust tellime valikuliselt, raamatukogus puuduva teaviku saame aga lugejale tellida RVL-i kaudu.

Küsimusele „Kuidas oled rahu oma koduraamatukoguga“ vastas 90% „Eeskujulik ja suurepärane“, ülejäänud „Hea“. Raamatukogude lahtiolekuajad sobisid kõigile vastanutele.

Sõmerul vastajatest kasutas raamatukappi 13 inimest, Lepnal oli raamatukapi vajadus välja toodud kahel vastajal. Järjekorda pandud raamatute ooteaja kohta märgiti enamasti „Eeskujulik ehk suurepärane“ ja „Hea“. Negatiivsed hinnangud raamatukogude tööle puudusid. Inimestel on väga hea meel, et raamatukogu nende kodukohas olemas on. Lugejauuringu tulemused andsid ka meile endile innustust oma tööd veelgi paremini teha.

4.1 Avaliku teabe kättesaadavaks tegemine.

Avaliku teabe kättesaadavus on tagatud raamatukogude lahtiolekuajal. Külastajate kasutada on raamatukogudes kokku 3 internetiühendusega lugejaarvutit : Sõmerul 2 ja Lepnal 1. Kokku kasutati AIP teenust 90 korral, sellest Sõmerul 45 (neist lapsed 11) ja Lepnal 45 (lapsed vaid 1)

Sõmeru raamatukogu ruumides on WI-FI leviala, alates 2023.aasta teisest poolest on ka Lepna raamatukogus parooliga jagatud WI-FI.

Raamatukogu külastajatel on internetis võimalik tutvuda kohaliku omavalitsuse dokumentidega, Sõmeru raamatukogus on võimalik ka paber kandjal valla projektide eelnõude dokumentide lugemine.

On tagatud juurdepääs e-riigi teenustele.

4.2 Raamatukogu kasutamine ja teenused. Üldistav ja muutusi näitav kokkuvõte.

Tabel 4

Raamatu- kogu	Lugejad 2022	Lugejad 2023	Muutus (+/-)

Sõmeru	524	538	+ 14
Lepna	167	164	- 3
KOKKU	691	702	+ 11

Raamatu-kogu	Külastused 2022	Külastused 2023	Muutus (+-)	Virtuaal-külast. 2022	Virtuaal-külast. 2023	Muutus (+-)
Sõmeru	5703	5807	+ 103	0	0	0
Lepna	2334	2555	+ 221	0	0	0
KOKKU	8037	8362	+ 324	0	0	0

Rakvere valla raamatukogudes on laenutustähtaja pikkus 31 päeva, viiviseid ei arvestata. Ilmselt ka seetõttu jääb laenutuste arv raamatukogudes väiksemaks võrreldes teiste maakondade raamatukogudega, kus laenutuspäevade arv on 21 päeva.

Sõmeru raamatukogus oli raamatukapi külastusi 91, tagastuskasti tagastati 360 raamatut.

Minu Raamatukogu (MIRKO) laenutusi oli Sõmerul 53 ja Lepnal 78.

Avalikus veebi kasutamine:

	Külastusi	Logimisi	Otsinguid	Pikendusi
Sõmeru	220	2887	10687	250
Lepna	88	722	1709	111

Külastuste arv tõusis mõlemas raamatukogus kokku 324 võrra, kuid langes laenutuste arv – Lepnal -527, Sõmerul -492 laenutust. Lugejate arv kasvas Sõmeru 14 lugeja võrra, Lepnal vähenes 3 võrra.

Raamatu-kogu	Laenut-d 2022	Laenut-d 2023	Muutus (+-)	Päringud* 2022	Päringud* 2023	Muutus (+-)
Sõmeru	12 934	12 442	-492	32	38	+6
Lepna	5 871	5 344	-527	49	83	+34
KOKKU	17 805	17 786	-1019	81	121	+40

*Infopäringud:

Infopäringud registreeritakse kohele raamatupidamisprogrammi, aruandeaastal teostati raamatukogudes kokku 121 infopäringut (2022.aastal 81 päringut).

Raamatu- kogu	Virtuaalürituste arv		Virtuaalüritustel osalejate arv		Virtuaalürituste järelvaatajate arv*	
	2022	2023	2022	2023	2022	2023
Sõmeru	0	0	0	0	0	0
Lepna	0	0	0	0	0	0
KOKKU	0	0	0	0	0	0

*kui järelvaatamine võimaldati peale ürituse toimumist

Raamatu- kogu	Virtuaalkoolituste arv		Virtuaalkoolitustel osalejate arv		Virtuaalkoolituste järelvaatajate arv*	
	2022	2023	2022	2023	2022	2023
Sõmeru	0	0	0	0	0	0
Lepna	0	0	0	0	0	0
KOKKU	0	0	0	0	0	0

*kui järelvaatamine võimaldati peale koolituse toimumist

Raamatu- kogu	Virtuaalnäituste arv 2022	Virtuaalnäituste arv 2023	Virtuaalnäituste külastajate arv 2022	Virtuaalnäituste külastajate arv 2023
Sõmeru	0	0	0	0
Lepna	0	0	0	0
KOKKU	0	0	0	0

4.3 RVL teenindus

RVL toimib peamiselt oma valla raamatukogude vahel, tellimusi vahendavad vallatöötajad. Lepna haruraamatukogu töötaja toob venekeelset kirjandust Lääne-Virumaa Keskraamatukogust, kuna piirkonda on elama asunud vaid vene keelt valdavaid lugejaid.

RVL laenutused	sisse	välja
Kokku	300	119
Sõmeru	24	76
Lepna	276	43

4.4 Laste- ja noorteteenindus**4.4.1 Laste- ja noortekirjanduse komplekteerimine**

Aruandeaastal lisandus raamatukogudesse 170 uut laste- ja noorteraamatut, Sõmerule 92 ja Lepnale 78. Kogu tellitud raamatutest moodustas lastekirjandus 20 %. Lisaks uudiskirjandusele osteti juurde koolide soovitusliku kirjanduse kordustrükke, et vahetada välja juba kulunud raamatud. Teatud nõutud teavikute osas suurendasime eksemplaride arvu.

Ajakirjadest on raamatukogudes lastele tellitud ajakirjad „Täheke“ ja „Hea Laps“.

Lepna haruraamatukogu laenutab välja ka lauamänge.

Laste laenutuste edetabelis on esikohal peamiselt kooli kohustuslik kirjandus mitte aga uudisteosed.

4.4.2 Laste-ja noorte raamatukogu kasutamine

Tabel 5

Rmtk	Lug-d 2022	Lug-d 2023	Muutus (+-)	Külast-d 2022	Külast-d 2023	Muutus (+-)	Laenut 2022	Laenut 2023	Muutus (+/-)
Sõmeru	174	186	+12	1759	1845	+ 86	1355	1192	- 163
Lepna	70	62	- 8	793	674	- 119	733	384	- 349
KOKKU	244	248	+4	2552	2519	- 33	2088	1576	- 512

4.4.3 Laste-ja noorteteenindus, s.h lugemisharjumuste kujundamine ja arendamine.

2023.aastal oli lugejaid lapsi Sõmeru ja Lepna raamatukogudes kokku 248, moodustades kogu lugejaskonnast 34 %. Sõmeru raamatukokku tuli juurde 12 noort lugejat (186), Lepna haruraamatukogus aga vähenes laste arv 8 võrra (62). Kahjuks langesid Lepna haruraamatukogus ka teised lastega seotud näitajad: laenutuste arv väheses aastaga 733-lt 349-le, külastused vähenesid 119 võrra. Põhiosa lugejatest ja laenutustest saab Lepna haruraamatukogu Veltsi Lasteaed-Algkoolist. 2023.aastal peatus laenutuspunkti töö Lasila Põhikoolis, mis mõjutas samuti laenutuste statistikat. Lepna piirkonna lapsed kasutavad raamatukogu rohkem ajaviitmiskohana.

Kui 2022.aastal moodustasid laste külastused Lepnal külastuste üldarvust 34%, siis 2023.aastal 26% (langus 8%).

Laste raamatukogukülastused Sõmeru raamatukogus moodustasid kogu külastuste üldarvust 32% (2022 - 31%). Külastatavus tõusis 86 võrra (1845 külastus), laenutused langesid 163 võrra (1192 laenutust).

Eelmisel aastal oli Sõmeru raamatukogus enim põhikooli õpilastest lugejaid (83), järgnesid algklassiõpilased (80). Lepnal moodustavad enamuse lugejaist algklasside lapsed Veltsi Algkool-Lasteaiast (41).

Lastekirjanduse enimlaenutatud raamatud Lepna haruraamatukogus:

Troll	Detektiiv Pepu : proua Violeta salakirjajuhtum.
Väljal, Silvi	Jussikese seitse sõpra.
Lindgren, Astrid	Bullerby lapsed.
Esop, Erika	Rubiku kuubik ja mina : humoristlikud lood.

Sõmeru raamatukogus:

Väljal, Silvi Jussikese seitse sõpra.

Kitzberg, August Libahunt.

Raud, Piret Tobias ja teine B.

Keränen, Mika Vana roosa maja.

Enimlaenutatud raamatute tipus on enamasti kooli poolt antud kirjandus, kahjuks ei jõua hea uudiskirjandus sellesse nimekirja.

30.jaanuaril 2023.aastal tähistasime koos Sõmeru Põhikooli õpilastega raamatukogus esimest korda riiklikus tähtpäevade kalendris eesti kirjanduse päeva. Koostöös kirjandusõpetajaga osalesid üritusel õpilased 7.- 9.klassini, iga klass eraldi. Koostasid viktoriini eesti kirjandusest, lastes otsida vastuseid kirjandusteostest, tublimatele jagasime auhindu.

Eraldi raamatukogutund toimus 7.klassi väikeklassi õpilastele, et õpetada neile oskusi vajalike raamatute leidmisel ja raamatukogus käitumisel.

Jätkusid raamatukogutunnid Sõmeru lasteaia rühmadele, vastavalt õpetajate soovile viisin läbi erinevaid teematunde.

Sõmeru raamatukogu on ühinenud ka programmiga „Lugemisisu“.

4.4.4 Laste- ja noorteüritused: ülevaade, millised olid põhiteemad ja millised suuremad üritused. LISA 4

4.5 Erivajadustega sihtrühmade teenused

Siia ei lähe arvesse need erivajadustega lugejad, kes käivad raamatukogus ja kasutavad tavateenuseid. Siin on mõeldud spetsiaalseid raamatukoguteenuseid erivajadustega inimestele.

Erilugejaid oli Lepna piirkonnas 2, Sõmeru raamatukogu piirkonnas spetsiaalseid koduteeninduse vajajaid ei ole.

Tabel 6

Koduteenindus	Kordade arv	Teenuste arv	Kasutajate arv
Lepna	31	31	2

Tabel 7

Teenused teistele asutustele	Ürituste arv	Osavõtjate arv
0	0	0

Milliseid teenuseid raamatukogu pakub teistele asutustele (näiteks haiglad, hooldekodud jne. Ei puuduta tavakoole ja teisi lasteasutusi)

4.6 Raamatukogu kui kohalikku pärandit jäädvustav, elukestvat õpet toetav ja vabaaja võimalusi pakkuv kultuurikeskkond

4.6.1 kohalikul tasandil

Sõmeru raamatukogu eeliseks on asukoht Rakvere Vallavalitsuse Keskusehoones: kuna majas tegutsevad erinevad isetegevusringid, siis on nendes osalejad alalised raamatukogu külastajad. Vallavalitsuse ja maja teiste osakondadega on koostöö väga hea ning raamatukogu on alati valmis osalema valla korraldatavatel üritustel omapoolse panusega. Tihedam töö toimub valla raamatukogude vahel. Sõmeru Lasteaed on juba pikka aega olnud väga hea koostööpartner ning ka Sõmeru Põhikooliga koostöö sujub.

Lepna haruraamatukogus tehakse lasteteeninduse osas koostööd Lepna Noortekeskuse ja Veltsi Lasteaed-Algkooliga. Raamatukogu ruumides jätkas tegevust täiskasvanute käsitööring, koos käiakse 2x kuus. Kord nädalas toimub joogatrenn. Raamatukogu ruumi renditakse välja korteriühistutele koosolekute läbiviimiseks, on võimalik korraldada teabepäevi piirkonda puudutavates küsimustes.

30.jaanuaril tähistati esimest korda riiklikus tähtpäevade kalendris eesti kirjanduse päeva. Seda päeva tähistasime Sõmeru raamatukogus koos Sõmeru Põhikooli noortega: hommikust alates toimusid eraldi kirjandustunnid 7.a,7b.,8. ja 9.klassile. Koostasime viktoriini eesti kirjandusest, jagasime parimate auhindu.

27.veebruaril avasime Sõmeru raamatukogus MTÜ Pistrik Kunstistuudio näituse „Riigimehed“.

10.märtsil toimus nõuandetund „Hakkame külvama!“, kus kasulikke nõuandeid jaga aiandusspetsialist Maia Simkin ja külastajad said kaasa osta ka seemneid külvamiseks.

17.aprillil esitles oma raamatut „Mehed ja hingemaastikud“ Virve Saar.

19.aprillil oli raamatukogus külas Piret Saul-Gorodilov, kes esitles oma uut raamatut „Kaadrivälised“.

23.septembril, Maal Elamise Päeval, oli raamatukogus kohtumine menuka lastekirjaniku Kristina Ruderiga.

Samal päeval toimus ka kustutatud raamatute laad „Raamat tasuta kaasa“, pooled raamatud leidsid endale uued omanikud.

Alates 20.septembrist sai raamatukogus nautida MTÜ Pistrik Kunstistuudio uut näitust „Suvest sügisesse“.

4.detsembril oli Sõmeru raamatukogu külaliseks populaarse hommikujuttude autor Märt Treier, kes esitles oma uut raamatut „Ennäe inimest!“

8.detsembril nautisime raamatukogus A.Alliksaare luulet. Kava „Inimeseks olemine“ olid kokku pannud ja esitasid andekad noored Mait Sander Nõlvak ja Grete Alavere.

Juba teist aastat viis Sõmeru raamatukogu detsembrikuus läbi annetusaktsiooni „Teeme head!“, millega kogusime sööki ja tekke Virumaa Kodutute Loomade Varjupaigale. Annetused andsime varjupaigale üle 22.detsembril.

Lepna haruraamatukogus toimus käsitööring 16 korda.

Kohtumises vabaihenduste koordinaatoriga „Kogukonna eestvedamine“ osales Lepnal 24 inimest.

Detsembrikuus oli Lepna haruraamatukogus Rakvere valla käsitööliste näitus – müük.

Raamatuväljapanekud:

„A. H. Tammsaare 145“	Sõmeru
„Teadlikud lapsevanemad, õnnelikud lapsed.“	Sõmeru
„Aed ei oota“	Sõmeru
„Suvi raamatutes ja südameis“	Sõmeru
„Hea lasteraamat ja hea noorteraamat 2022“	Lepna
„Hando Runnel 85“	Lepna
„Jaan Martinson soovitab“	Lepna
„Sokkide väel“ (sokkide kudumise raamatud)	Lepna

4.6.2 riiklikul tasandil

4.6.3 rahvusvahelisel tasandil

4.7 Raamatukogu koolituskeskusena kasutajatele.

Peamiselt koolitatakse raamatukogus individuaalselt keskealist ja eakamat külastajat. Koolitusi toimus kokku 25, neist Sõmeru raamatukogus 22 ja Lepna haruraamatukogus. Nõustamise teemad: digiseadmete kasutamine, ID kaardi kasutamine allkirjastamisel ja portaalidesse sisenemisel, abi pangatomingutes, tulu- ja tervisedeklaratsioonide täitmine, nutiseadmete kasutamine, kontode loomine, vajaliku info leidmine arvutist. Lepna raamatukoguhoidja vahendab kohaliku piirkonna elanike ja vallavalitsuse vaheliste dokumentide saatmist arvuti teel.

Laenutustegevuse käigus tutvustatakse lugejatele iseseisvalt teavikute reserveerimise, pikendamise võimalusi ning raamatute raamatukappi tellimist.

Rühmakoolitused hõlmasid lasteaia ja kooli raamatukogutunde Sõmeru raamatukogus.

4.8 Raamatukoguteenuse turundus ja väljaanded

2023.aasta aprillikuus täitus raamatukogude ammune unistus - valmis Rakvere valla raamatukogude ühine koduleht. Meie vallas on kolm omanäolist raamatukogu, mis pakuvad

oma kasutajatele erinevaid teenuseid ja lugemisvara, kuid raamatukogudel on ka palju ühist, mis kõik sai kodulehele kokku pandud.

Sõmeru raamatukogul ja Lepna haruraamatukogul on oma FB lehed, mille kaudu edastatakse infot ja raamatukogusid puudutavat teavet. Uute raamatute saabumisest teavitame samuti FB lehel. 2023.aastal edastati FB kaudu 147 postitust, sellest Sõmeru raamatukogu lehel 96 ja Lepna haruraamatukogu lehel 51.

Info edastamiseks valla elanikkonnale kasutame kohalikku ajalehte „Rakvere Valla Sõnumid“. Igakuiselt tutvustasid valla raamatukoguhoidjad kordamööda ajalehes uudiskirjandust ja põnevaid loetud raamatuid.

Kõikide ürituste reklaamid on nähtaval raamatukogude seinal ja välisustel.

4.9 Andmebaasid.

Raamatukogudel puuduvad enda loodud andmebaasid ja veebipõhised teenused.

5. 2024. aasta tegevused

2024. aastal tähistame teema-aastana Eesti kultuuririkkust. Viime vastavasisuliselt üritusi läbi ka oma raamatukogudes.

Teha ettevalmistusi ja viia läbi arutelusid omavalitsusüksuse raamatukogude struktuuri muutmiseks.

Direktor

Allkiri ..... /Ene Tamm/

LISA 1. Personali koolitus

Raamatukogu nimi	Koolituste arv	Koolitustundide arv (koolituse maht)	Koolituseks kulutatud
Sõmeru	7	48	63.31
Lepna	3	35	0

LISA 2. Raamatukogutöötajate avalikud esinemised**LISA 3. Raamatukogude ehitamine, renoveerimine, remondid**

Raamatukogu nimi	Teostatud tööd (2023)
Sõmeru	-
Lepna	-

LISA 4. Laste ja noorteüritused

Raamatukogu nimi	Ürituse nimi	Osavõtjate arv
Sõmeru	30.jaanuar - Eesti Kirjanduse päev Sõmeru Põhikooli 7., 8., 9.klassile.	62
Sõmeru	Kohtumine lastekirjaniku Kristina Ruderiga.	10
Sõmeru	Emakeelepäev raamatukogus Sõmeru Lasteaia Mõmmikute rühmaga	16
Lepna	Meisterdame emadepäevaks.	12
Lepna	Pannkoogipäev raamatukogus.	12
Lepna	Raamatubingo lõpetamine Veltsi Lasteaed-Algkoolis	16